

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет психології

Кафедра соціальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія лідерства

Рівень вищої освіти – перший(бакалаврський)

Освітня програма «Реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «25» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія лідерства
Освітня програма	Реабілітаційна психологія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	III
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/course/subscription/through/url/f5474f2c5bd2022be51f

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета: формування у студентів наукових і професійних знань у сфері ефективного лідерства, активізація лідерського потенціалу як сукупності умінь самоуправління і управління іншими людьми.

Цілі:

- сформуванню наукового уявлення про соціально-психологічну природу лідерства, про сучасні виклики і вимоги щодо ефективного лідерства;
- ознайомити з основними видами лідерства та їх проявами у різних сферах життєдіяльності особистості та суспільства;
- розширити уявлення студентів про власний потенціал лідера для подальшого особистісного та професійного розвитку;
- сформувати компетентності лідера (уміння працювати у команді, ставити цілі та досягати їх, упевненість у собі, подолання сумнівів та упереджень, самопрезентація, розуміння власних сильних сторін та перспектив у розвитку, уміння організувати час та ін.).

Загальні компетентності:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Навички міжособистісної взаємодії, професійно володіти соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

Здатність працювати у команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності.

Програмні результати:

ПР 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Лідерство як соціально-психологічний феномен	Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних	Тести Аналіз типів лідерів за матеріалами книг, фільмів Самопрезентація

		особливостей співрозмовника.	
2	Традиційні моделі лідерства	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	Тести Опрацювати статтю і написати тези згідно плану. Філатова Л.С., Новохацька Л.В. Теоретичні аспекти теорій лідерства крізь призму ефективного лідерства // Підприємництво. Економіка: реалії часу. №3(13), 2014. Режим доступу: https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No3/64-69.pd
3	Лідерство як місія: сучасні концепції лідерства	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	Тести Опрацювати статтю і законспектувати у формі тез: Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua . – Дата звернення 27.08.2017 р.
4	Владний та управлінський аспекти лідерства	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	Тести Опрацювати статтю і законспектувати у формі тез: Єфименко М.О., Ізюмцева Н.В. Роль лідерства в системі управління персоналом на підприємстві // Економіка та управління підприємствами. Випуск 24. 2018. С.1570162. Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/24_2018_ukr/29.pdf
5	Коучинг лідерства	Здійснювати пошук інформації з різних	Тести Підібрати портфоліо (статті,

		<p>джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>	<p>відео, наукові повідомлення) на пропоновану тематику.</p>
6	<p>Стратегія і тактика публічного виступу лідера</p>	<p>Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p>	<p>Тести Аналіз публічного виступу лідера</p>

		Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	
--	--	--	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття (тематичне оцінювання)	60
Самостійна робота	10
Контрольне завдання	10
Підсумковий тест	20
Максимальна кількість балів	100

Загальна система оцінювання курсу	Тематичне оцінювання – максимально 60 балів (по 10 балів за тему) Виконання самостійної роботи – максимально 10 балів. Контрольне завдання (презентація на довільну тему, згідно програми курсу) – максимально 10 балів; Підсумковий тест – максимально 20 балів.			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Шкала оцінювання: національна та ECTS				
Вимоги до письмової роботи	Завдання до теми 1. Аналіз типів лідерів за матеріалами книг, фільмів, напр. «Засновник», «Тренер», «Корона», «Темні			

часи», «Золоті руки», «Заплати іншому», «У гонитві за щастям», «Диявол носить «Прадо» та ін..

План аналізу:

1. Скласти список особистісних рис лідера.
2. Скласти список цінностей героя.
3. Описати життєвий шлях лідера та його життєву філософію.
4. Які ситуації посприяли у становленні героя як лідера?
5. Чи були в головного героя референтні особи, на яких він рівнявся або хотів бути схожим?
6. Які технології впливу та самоорганізації використовує?

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно типології лідерів, вміє на основі аналізу скласти психологічний портрет лідера, який включає його особистісні характеристики, ціннісні орієнтації, стратегії спілкування та впливу на інших; аналізує основні чинники становлення героя як лідера (ситуації, найближче оточення та ін.) вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.

Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.

Завдання до теми 2.

Опрацювати статтю і написати тези згідно плану. Філатова Л.С., Новохацька Л.В. Теоретичні аспекти теорій лідерства крізь призму ефективного лідерства // Підприємництво. Економіка: реалії часу. №3(13), 2014. Режим доступу: <https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No3/64-69.pdf>

План аналізу:

- 1)здійснити аналіз теорій лідерства, чинники їх становлення та виявити їх взаємозв'язок;
- 2) визначити взаємозв'язок між керівництвом та лідерством, а саме їх подібність та відмінність;
- 3)з'ясувати роль стилів керівництва у формуванні ефективного лідерства;
- 4) визначити основні критерії, притаманні традиційним теоріям лідерства;
- 5) виокремити основні засади ефективного лідерства

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно критеріїв класичних теорій лідерства, історії їх виникнення та взаємозв'язок, розуміє відмінність між лідерством і керівництвом, може дати визначення цих понять, визначає необхідні компетентності ефективного лідера, вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вміє робити

узагальнюючі висновки.

Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.

Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.

Завдання до теми 3.

Опрацювати статтю і законспектувати у формі тез: Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua>. – Дата звернення 27.08.2017 р.

План аналізу

- 1) Дати визначення поняттю «емоційне лідерство»
- 2) Якими компетентностями повинен володіти емоційний лідер?
- 3) Яка теорія лягла в основу розробки теорії емоційного лідерства?
- 4) Коротко охарактеризувати теорії емоційного лідерства

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно теорій емоційного лідерства, вільно використовує понятійний апарат, визначає необхідні компетентності емоційного лідера, вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.

Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує

Завдання до теми 4.

Опрацювати статтю і законспектувати у формі тез: Єфименко М.О., Ізюмцева Н.В. Роль лідерства в системі управління персоналом на підприємстві // Економіка та управління підприємствами. Випуск 24. 2018. С.1570162. Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/24_2018_ukr/29.pdf

Запитання для аналізу статті:

1. Яка основна мета лідерства в управлінні персоналом.
2. Які функції лідерства в організації і які фази (етапи) має пройти лідер, щоб реалізувати ці функції?
3. Як відбувається розподіл часу в керівників? Що найбільше «вбиває» їхній час?
4. У чому завдання і головний секрет управління керівників?

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно цілей та функцій лідерства в організації та етапів їх реалізації, специфіку організації робочого часу, вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість

знань, але стосовно кількох із зазначених питань; вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.

Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.

Завдання до теми 5.

Підібрати портфоліо в електронному варіанті (статті, відео, наукові повідомлення – не менше 5-ти джерел) на тематику (обирається одна):

1. *Технологія створення бренду лідера.* (Довідка: бренд – це те, що швидко та легко запам'ятається. Щоб виділитися серед конкурентів, бренд повинен мати певний імідж. Окрам послуг, які пропонує лідер (напр., освітні, колсантигові, тренінгові та ін.), в поняття бренду входять асоціації споживачів продукту та очікування щодо нього. Бренд допомагає людині сформувати певне ставлення до продукту, послуги або компанії і впливає на сприйняття. Чітке позиціонування – запорука успішності бренду).
2. *Технологія побудови мотиваційного листа* (Довідка: Мотиваційний лист – це невеликий текст, зазвичай, у вигляді есе, мета якого – продемонструвати свою зацікавленість роботою/навчанням та сформувати позитивне перше враження).

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» - портфоліо відображає сутність досліджуваного явища та технології, студент проявив старанність та зацікавленість у пошуку і підборі матеріалу. У портфоліо, окрім статей та відео, подано коротку анотацію з аналізом технологій. Студент вільно володіє матеріалом, зацікавлює аудиторію обраною тематикою, спонукає аудиторію до подальшого самостійного вивчення, робить узагальнення та висновки.

Оцінка «добре» - портфоліо відображає сутність досліджуваного явища, однак технології не розкриті. Студент підготував студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох із зазначених питань. вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «задовільно» - у портфоліо досліджувана проблема відображена фрагментарно, технології й аналіз технологій не представлено і розуміються студентом не достатньо повно.

Оцінка «незадовільно» - портфоліо не відображає досліджуваного явища та технологій, студент не здійснив аналіз, не правильно трактує.

Завдання до теми 6.

Аналіз публічного виступу бізнес-лідера

1. Ознайомтеся з публічним виступом бізнес-лідера:

виступ 1: Стів Джобс «Як жити, перш ніж померти»;

виступ 2: Пранав Містрі «Захоплюючий потенціал технології шостого почуття»;

виступ 3: Ден Гілберт «Чому ми приймаємо погані рішення»;

виступ 4: Маргарет Хеффернан «Чому прийшов час відмовитися від службової ієрархії?»

2. Проаналізуйте публічні виступи на предмет їх відповідності основним критеріям до публічного виступу (за

шкалою – високий, середній, низький).

3. Аргументуйте свою позицію.

Шаблон для виконання - *дивись с.9 Середа Н. В. Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ : навчальний посібник / Н. В. Середа. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. – 40 с. Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30520/1/Sereda_Osnovy_rytoryky_2016.pdf*

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» - студент демонструє повноту, адекватність та осмисленість (усвідомленість) знань стосовно критеріїв успішного виступу, вміє аналізувати, аргументувати, робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «добре» - студент демонструє адекватність та осмисленість знань, але стосовно кількох критеріїв; вміє робити узагальнюючі висновки.

Оцінка «задовільно» - студент має фрагментарні уявлення про проблему, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно та аргументовано вербалізуються.

Оцінка «незадовільно» - наявність часткових знань, які студент не правильно розуміє і не правильно трактує.

Вимоги до контрольного завдання - презентації.

Створення презентації потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни. Мета презентації – набуття студентами навичок з аналізу власної роботи і публічного представлення результатів дослідження.

- Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту.
10-12 слайдів (powerpoint).
- Ретельно структурована інформація.
- Наявність коротких та лаконічних заголовків, маркованих та нумерованих списків.
- Важливу інформацію (наприклад, висновки, визначення, правила тощо) треба подавати великим та виділеним шрифтом і розмішувати в лівому верхньому кутку слайда
- Другорядну інформацію бажано розмішувати внизу слайда.
- Кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац.
- Головну ідею треба викласти в першому рядку абзацу.
- Використовуйте табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації найважливіших фактів, що дасть змогу подати матеріал компактно й наочно.
- Графіка має органічно доповнювати текст.
- Пояснення треба розмішувати якнайближче до ілюстрацій, із якими вони мають з'являтися на екрані одночасно.

Усю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок.

Критерії оцінювання презентації:

1. Мета: відповідність частин презентації меті та предмету дослідження.
2. Висновки: узагальнення результатів дослідження та їх відповідність меті, формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження.
3. Ключові положення: розкриття теми дослідження з

	<p>допомогою ключових положень.</p> <p>4. Структура: логічна послідовність інформації, актуалізація теми дослідження, що пробуджує інтерес, на початку презентації, та завершення із спонуканням до продовження дослідження наприкінці презентації.</p>
Семінарські заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-психологічна природа лідерства (13 б.) 2. Класичні моделі лідерства. Діагностика лідерського потенціалу (11 б.) 3. Сучасні теорії лідерства. Виклики сьогодення (11 б.) 4. Владний та управлінський аспекти лідерства (11 б.) 5. Коучинг лідерства: цілепокладання, вироблення пріоритетів (4 б.) 6. Коучинг лідерства: розвиток упевненості у собі, тайм-менеджмент (4 б.) 7. Коучинг лідерства: розробка особистого бренду лідера (4 б.) 8. Контрольна робота (10 б.) 9. Технології публічних виступів (12 б.). Підсумковий тест 20 б.

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя (тематичне оцінювання)			10		10		10		10		10		10					
Самостійна р-та														10				
Контрольне завдання															10			
Підсумковий тест																20		
Всього за тиж-нь			10		10		10		10		10		10	10	10	20		

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Мультимедіа аудит. 516, 517.	
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Белікова Ю. В. Становлення та переваги емоційного лідерства // Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua. – Дата звернення 27.08.2017 р. 2. Єфименко М.О., Ізюмцева Н.В. Роль лідерства в системі управління персоналом на підприємстві // Економіка та управління підприємствами. Випуск 24. 2018. С.1570162. Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/24_2018_ukr/29.pdf 3. Калашнікова С. Розвиток лідерського потенціалу сучасного університету: 	

основи та інструменти: Навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 44 с.

4. Коучинг як технологія розвитку лідерства у сфері освіти / О. О. Нежинська, В. М. Тименко // Теоретичний та науковометодичний часопис «Вища освіта України» ; 2017, № 2 (додаток 1) ; Тематичний випуск «Університет і лідерство». – К. : Інститут вищої освіти НАПН України, 2017. – С. 65–68.
5. Серєда Н. В. Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ : навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с. Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30520/1/Sereda_Osnovy_rytoryky_2016.pdf
6. Філатова Л.С., Новохацька Л.В. Теоретичні аспекти теорій лідерства крізь призму ефективного лідерства. *Підприємництво. Економіка: реалії часу*. №3(13), 2014. Режим доступу: <https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No3/64-69.pdf>
7. Федоришин Г.М. Психологія лідерства: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2018. 58 с.
8. Федоришин Г.М. Психологія коучингу: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2018. 95 с.

9. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної психології, 505 к. гуманітарного корпусу. ksppr@pnu.edu.ua Вул. Шевченка, 57, tel:380342596149
Викладач	кандидат психологічних наук, доцент Федоришин Галина Миколаївна
Контактна інформація викладача	galmf1975@gmail.com

Академічна доброчесність	Політика курсу спрямована на створення атмосфери взаємопідтримки на занятті, активної інтеракції у групі з дотриманням правил академічної доброчесності. При виконанні завдань творчого рівня неприпустимі плагіат та списування.
Пропуски занять (відпрацювання)	Лекційні заняття пропущені без поважних причин не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: написання тематичного тесту, виконання завдань із теми.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	без поважних причин оцінюється трьома балами нижче
Невідповідна поведінка під час заняття	не допускається

Додаткові бали	надаються за наукову та громадську активність студентів (3 бали).
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf).

Викладач Федоришин Г.М.